

Hugskot og viðmerkingar – send sms til 225000

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

FYRIMYNDIR Í FERÐSLUNI

Mánadagin fara eini 700 fittar gentur og fittir dreingir á fyrsta sinni í skúla. Tá skúlarnir kring landið byrja aftur, sæst tað væl og virðiliga aftur í ferðsluni, sum økist sera nógv á vegunum. Tá eiga vit at verða serliga árvarkin, tí í ferðsluni ferðast eisini øll hesi umleið 700 børnini, sum nú skulu venja seg við skúlavegin, og tað setir serlig krøv til bilførarar.

Bæði Ferðslutrygd og løgreglan hava sent út áheitanir til bilførarar um at vera serliga ansin hesa fyrstu tíðina. Men umframt bilførarar, so setir hetta eisini serlig krøv til foreldur.

Ferðslutrygd mælir til, at foreldur venja skúlaleiðina við børnunum,

áðrenn skúlin byrjar. Hetta kann til dømis gerast nú um dagarnar – og her mælir Ferðslutrygd til, at fólk ganga ella súkkla til og úr skúla við barninum:

– Her kunnu foreldur og børn í friði og náðum venja leiðina. Stundir eru at tosa um ferðsluna, og hvørjum ansast skal eftir. Tess oftari tit ganga leiðina, tess betur dugir barnið. Tað er ikki nóg mikið at tosa um trygga ferðslu – neyðugt er eisini at venja, sigur Ferðslutrygd.

Ferðslutrygd visir eisini á, at tað veldst um aldur og evni, nær barnið sjálvt dugir at bera seg rætt at í ferðsluni.

– Tí eru foreldur tey, ið duga at meta um, hvat teirra børn megna.

Bæði í mun til tað tey hava vant í fersðluni, og hvussu ferðslan er, har tit bágva, sigur Ferðslutrygd.

Tað er gott, at Ferðslutrygd nýtir orku upp á at gera vart við tað neyðuga í, at vit øll geva skúlabørnunum – serliga teimum nýggju – stóran ans í ferðsluni. Tað skulu vit sjálvandi altíð gera. Tað er eisini gott, at stovnurin roynir at elva til eina hugburðsbroyting, har í hesum førum foreldur fara aktivt og venja børnini, hvussu tey skulu fyrihalda seg á skúlavengum, sum tey skulu nýta tey nógvu næstu árin.

At tilvitskan um ferðslutrygdini er økt sæst á nógvum brøgdum. Hagtølini siga okkum eisini, at hóast nógv økta ferðslu, so eru

álvarsligu vanlukkurnar – og ikki minst vanlukkurnar av kleyvarskapi – nógv færri enn fyri 20 ella 30 árum síðani. Gamaní hevur henda tilvitska eisini broytt bæði bilar og vegir – og tað er jú bara gott.

Latið okkum øll sýna nýggja skúlaætтарliðnum ta virðing, tey hava uppiborið – og latið okkum í felag vísa børnunum, at tey vaksnu eru góðar fyrimyndir í ferðsluni. Tá er nógv vunnið.

Mánadagin fara nógv børn í skúla á fyrsta sinni

Ævintýr bergtaka børn

– Ævintýr eiga at vera í einum og hvørjum heimi. Í nýggja søgusavninum, Bestu ævintýrini hjá Asbjørnsen og Moe, sum Bókadeild Føroya Lærarafelags gevur út, eru klassikarar so sum Teir triggir bukkarnir Brúsi, Pannukøkan og Gullfuglurin at finna. Saman við vøkrum og livandi myndum er bókin ein sonn uppliving hjá bæði stórum og smáum, sigur bókadeildin í tíðindaskrivi.

Í Føroyum er siðvenjan at siga frá søgum gomul. Sagnir, søgur og ævintýr vóru her, eins og aðrastaðni í Evropa, leingi einans at finna á mannamunni. Í 1800-talinum fóru týsku brøðurnir Grimm undir at festa nakrar av hesum søgum á blað. Soleiðis vóru teir við til at varðveita hesar søguskattir, og tí kunnu vit enn í dag njóta hesar dýrgripirnar.

Nú eru fleiri av hesum søgum klassikarar, sum børn framvegis taka til sín og verða bergtikin av: Snjóhvíta, Hans og Greta, Rapunzel, Lorkuleggur, Øskufia og Teir triggir bukkarnir Brúsi fyri at nevna nakrar.

Við íblástri frá teimum báðum týsku savnarunum fóru ungdómsvinirnir Peter

Christen Asbjørnsen og Jørgen Moe undir at savna saman norsk ævintýr. Teir leitaðu land og ríki runt eftir góðum søgum. Í 1842 kom út fyrsta bók teirra, Norske folkeeventyr, og allastaðni í Evropa varð bókin móttikin sum tann sanni søguskatturin hon er.

Í nýggja søgusavninum frá Bókadeild Føroya Lærarafelags eru 14 av teimum bestu og kendastu ævintýrunum hjá Asbjørnsen og Moe við vøkrum myndprýðingum eftir svenska Tord Nygren.

Í svenska tjóðarvarðanum verður Tord Nygren presenteraður fyrst fremt sum listafólk, síðan teknari og rithøvundur. Hetta er áhugavert, tí tað er sjáldan, at ein barnabókateknari verða lýstur sum listafólk, men fyri Tord Nygren er bókaopnan løriftið. Síðan fyrst í 60'unum hevur hann prýtt fleiri enn 250 bøkur, og hann er tí eisini mest nýtti teknarin í Svøríki.

Ein av orsøkunum at ognasær snøgga ævintýrasavnið eru júst tekningarnar hjá

Tord Nygren. Sera hegnisliga spælir teknarin við fatanina av tíð hjá lesaranum. Knappliga koyrir ein traktorur frá 60'unum um brúnna, men pannukøkan rýmir, fyrst frá traktorføraranum og síðan frá mammuni á súkkuluni við súkkulustólinum. Og tá ið hanin í heslilundini fer eftir vatni til hønuna, fer hann fram við bæði siðbundna bakaranum og smiðinum, men eisini bóndanum við modernaðu slóttutreskjuni. Og fyri at ongin ivi skal vera, so koyrir ein bilur frá 1930'num runt, meðan gandra prinsessan sveimar undir náttarloftinum.

Hvat hendi við Ráfiska-grunninum?

ÓLI JACOBSEN
Á SÍÐU 23

Runu-blak loysir einki mál

EIVIN JACOBSEN
KJAK Á SÍÐU 20

Reiðaríini fáa allan skattin aftur

Tað er ikki rætt, tá íslenska Morgunblaðið í dag skrivar, at íslensku manningarnar á farmaskipunum hjá Eimskip og Samskip rinda 35 prosent í skatti í Føroyum, at reiðaríini fáa 28 prosent aftur, og at tey seinastu sjei prosentini verða verandi í føroyska landskassanum.

TAKS ger vart við, at

innihaldið í greinini hjá íslenska blaðnum er ikki í samsvari við galdandi reglur, men heldur reglurnar, sum vóru galdandi til 2009.

Frá 1. januar í 2009 verður øll hýra, bæði føroysk og útlensk, skattað við 35 prosentum, og reiðarið fær 35 prosent aftur, sigur TAKS.